

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

**SOSYOLOJİ VE KÜLTÜREL
ARAŞTIRMALAR ALANI
YUNUS EMRE DİVANI OKUMALARI
KURS PROGRAMI**

Ankara, 2020

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN ADI	1
PROGRAMIN DAYANAĞI.....	1
PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI.....	1
EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ	1
PROGRAMIN AMAÇLARI	2
PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR	2
PROGRAMIN KREDİSİ.....	4
PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ.....	5
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR	7
PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ	7
BELGELENDİRME	7

PROGRAMIN ADI

Yunus Emre Divanı Okumaları Kurs Programı

PROGRAMIN DAYANAĞI

1. 24.06.1973 tarihli ve 14574 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu,
2. 10 Temmuz 2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 1),
3. 11.04.2018 tarihli ve 30388 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği,
4. Talim ve Terbiye Kurulunun 20.04.2016 tarihli ve 19 sayılı kararı ile kabul edilen, Yaygın Eğitim Kurumları Çerçeve Kurs Programı,
5. Talim ve Terbiye Kurulunun 19.01.2018 tarihli ve 38 sayılı kararı ile kabul edilen Ortaöğretim Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi Dersi Öğretim Programı,
6. Talim ve Terbiye Kurulunun 19.01.2018 tarihli ve 39 sayılı kararı ile kabul edilen Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı,
7. Talim ve Terbiye Kurulunun 15.05.2018 tarihli ve 77 sayılı kararı ile kabul edilen Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi (1-8. Seviyeler) Öğretim Programı,
8. Talim ve Terbiye Kurulunun 27.06.2018 tarihli ve 92 sayılı kararı ile kabul edilen Ortaöğretim Hazırlık Sınıfı Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı,
9. Talim ve Terbiye Kurulunun 19.01.2018 tarihli ve 44 sayılı kararı ile kabul edilen İlkokul (1-4.Sınıflar), Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu (5-8.Sınıflar) Türkçe Dersi Öğretim Programı.

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI

1. Okuryazar olmak,
2. 13 yaşını tamamlamış olmak.

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

Kurs programının uygulanmasında eğiticiler aşağıdaki öncelik sırasına göre görevlendirilirler:

1. Talim ve Terbiye Kurulunun 20.02.2014 tarihli ve 9 sayılı kararı ile kabul edilen “Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına İlişkin Çizelgeye” göre;

- Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe, Tarih, Sosyal Bilgiler, İmam Hatip Liseleri Meslek Dersleri veya Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alanı öğretmeni olarak atanmışlar,
2. Öğretmen bulunamaması hâlinde bu alanlara öğretmen olarak atanacak nitelikte olanlar,
 3. Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe, Tarih, Sosyal Bilgiler, İmam Hatip Liseleri Meslek Dersleri veya Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alanlarına kaynak teşkil eden yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyesi, öğretim görevlileri,
 4. Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe, Tarih, Sosyal Bilgiler, İmam Hatip Liseleri Meslek Dersleri veya Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Alanlarına kaynak teşkil eden yükseköğretim programları / fakülte mezunları öğretmen/eğitimci olarak görev almalıdır.

PROGRAMIN AMAÇLARI

Yunus Emre Divanı Okumaları Kurs Programı'nı tamamlayan bireyin;

1. Yunus Emre Divanının yazıldığı kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik ortam ve dönem hakkında bilgi sahibi olması,
2. Eserin müellifi Yunus Emre hakkında bilgi sahibi olması,
3. Yunus Emre Divanı'nın Türk-İslam Edebiyatı içindeki yerini, değerini ve önemini kavraması,
4. Eserden hareketle 13. asırdaki aktif tasavvuf anlayışı ve o dönemde Türklerin Anadolu'da yurt tutma mücadelesi hakkında bilgi sahibi olması,
5. Selçuklu Devleti'nin yıkılışı, ara beylikler dönemi ve Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarındaki siyasi ve sosyal yapılarını kavraması,
6. Yunus Emre Divanı'nda işlenen aşk, akıl, bilgi, özeleştiri, toplumsal eleştiri, birlik kavramlarını inanç, ibadet, ahlak, siyaset edebiyat ve kültürel açılarından kavraması ve bunlarla ilgili yorumlar geliştirmesi,
7. Yunus Emre Divanı'nda yer alan ahlaki tavsiyelerin önemi ve değerini kavraması,
8. Yunus Emre Divanı adlı eserin muhtevası hakkında genel hatlarıyla bilgi sahibi olması,
9. Yunus Emre Divanı adlı eserin Türk-İslam kültürü içerisinde ahlaki, siyasi ve edebî açılarından kurucu metinler arasında olduğunu örneklerle açıklayabilmesi amaçlanmaktadır.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Yunus Emre Divanı Okumaları Kurs Programı aşağıda belirtilen hususlar çerçevesinde uygulanır:

1. Yunus Emre Divanı, Türk-İslam kültürü ve edebiyatı çerçevesinde, hem bir şairin tasavvuf yolundaki kişisel olgunlaşma hikâyesini hem de onun tefekkür ve duygu dünyasını yansıtarak okuyucuya Yunus Emre'nin anlayış tarzına göre inanç, ibadet ve ahlak esaslarını anlatan, insana her iki dünyada saadete ermek için takip edilecek yolu göstermek amacıyla kaleme alınmış tasavvufî, edebî ve ahlaki açılardan öncülük eden eserlerimizdendir. O, sadece bir şiir kitabı değil aynı zamanda kurucu temel metinlerdendir. İfade edilen tüm alanların hepsini yakından ilgilendiren, ferdin kendini, toplumu, âlemleri ve tüm bunların yaratıcısı olan Allah'ı tanıması sayesinde ferde ve topluma dünya ve ahiret mutluluğunu anlatmak için oldukça edebî bir üslupla kaleme alınmış seçkin bir eserdir. Bu açıdan bakıldığında insanın kendini, varlığı ve yaratıcıyı şiir diliyle anlatmayı başaran bir eser olarak karşımıza çıkar. Bu program, Yunus Emre Divanı adlı eseri tüm yönleriyle tanımak ve yaşatmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu nedenle program, Yunus Emre Divanı'nın yazıldığı ortamın özelliklerini, şairini ve sonraki dönemlere etkilerini anlatmayı hedeflemektedir.
2. Eserin şairi Yunus Emre, birbirine çok güçlü bağlarla bağlanmış olan yaratan-yaratılan birlikteliğini (vahdet-i vücud) fert, toplum ve devlet hayatının bu anlayışa göre en uygun şekilde tanzim edilmesinde gerekli bilgi, erdem ve tecrübelerin nelerden meydana geldiğini anlatır. Bunların nasıl elde edileceğini ve nasıl pratiğe aktarılacağını da oldukça başarılı bir şekilde şiir diline dökmektedir. Onun başarısını edebiyat, kültür, ahlak, siyaset ve din alanlarında takdir etmek oldukça önemlidir. Bu açıdan program, Yunus Emre Divanı adlı eseri baştan sona okumanın ötesinde onu, belli temalardaki şiirlerinden/beyitlerinden hareketle edebî, kültürel, ahlaki, siyasi ve dinî yönleriyle idrak edip, yorumlayarak okumayı hedeflemektedir.
3. Bu eserde nüshalara göre farklılıklar göstermesine rağmen yaklaşık iki yüz civarında şiir bulunmakla birlikte sonradan eklenmiş olanlarla bu sayı artmaktadır. Bütün bunlarla birlikte hayli hacimli bir esere dönüşen bu temel metinde şiir diliyle İslami/tasavvufî anlayış çerçevesinde itikat, kutsal kitaplar, peygamberler, ahiret inancı, ibadetler, tasavvuf ve ona dair kavramlar yer almaktadır. Bu açıdan programda, eserin daha iyi anlaşılabilmesine dönük, yeri geldikçe temel İslami/tasavvufî bilgilere de yer verilmesi önemsenmektedir.
4. Eserin tamamında vahdet-i vücud anlayışı çerçevesinde varlık ve bilgi gibi iki temel konunun yanı sıra sevgi, akıl ve buna bağlı kavramlara da yer verilmektedir. Divan'da özellikle Allah sevgisi en temel konu olarak işlenir. Bu sevgi merkezinde başta insan olmak üzere bütün varlığa sevgi duyulması ve hoşgörülü olunması üzerinde en çok durulan temalardandır. Bu değerlerin hepsi, tasavvufî perspektiften ele alınıp anlamlandırılır.

5. Programın uygulanmasında programa katılanların, her bir ders öncesinde verilen şiirleri önceden okumaları ve onlar hakkında yorumlar hazırlamaları istenecektir. Uygulamalar mümkünse yuvarlak masalarda ve grup çalışmaları ile uygun ortamlarda gerçekleştirilecektir.
6. Kurs Programı, Millî Eğitim Bakanlığında görevli uzman, alan öğretmenleri ve alan uzmanları ile iş birliği içinde hazırlanmıştır.
7. Program, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı eğitim kurumlarında veya diğer kurumlarca açılan eğitim ve öğretime elverişli ortamlarda uygulanabilir.
8. Program süresince, bireylerin merak uyandırma ve planlama, araştırma ve keşfetme, çözümlenme ve derinleştirme, paylaşma ve yaşantıya uygulama etkinliklerini gerçekleştirmeleri sağlanarak bireyin öğrenmeye etkin katılımı desteklenmelidir.
9. Programın uygulanmasında eğitimciler, bireylerin yeterliliklerinin değişmesi ve gelişmesine katkıda bulunacak bir rehber gibi davranmalıdır.
10. Öğrenme-öğretme etkinliklerinde katılımcı düzeyine, eğitim ortamına ve çevre etkenlerine göre bireyi aktif kılan öğrenme-öğretme yöntem, teknik ve stratejileri kullanılmalıdır. Seçilen tekniklerin bireysel ve kültürel farklılıklara sahip bireylere hitap edebilecek yeterlilikte olmasına dikkat edilmelidir. Konuların bireylere anlatımında içeriğe ve öğrenmeye uygun öğretim yöntem ve stratejileri kullanılmalıdır.
11. Yunus Emre Okumaları Kurs Programı'nın amaçları ve içeriği yoluyla kursa katılan bireylere aşağıdaki tabloda belirtilen değerlerin kazandırılması hedeflenmiştir:

Değerler
Sevgi
Alçakgönüllülük,
Hoşgörü
Kanaatkârlık
Doğruluk ve dürüstlük
Sabır
Ahlak

12. Program süresince ara ara katılımcılardan derse ilişkin yorumlarını yazmaları istenmeli ve katılımcılar, yazdıklarına ilişkin dönütlerle desteklenmelidir.

PROGRAMIN KREDİSİ

Genel kurs programlarında kredilendirme yapılmamaktadır.

PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Kurs programının süresi; günde en fazla 8 ders saati uygulanacak şekilde toplam 58 saattir.

KONULAR	SÜRE (Ders Saati)
Yunus Emre Divanı ve Yunus Emre Hakkında Genel Bilgiler	14
Yunus Emre Divanı'nın Türk-İslam Kültüründeki Yeri ve Önemi	20
Yunus Emre Divanının Muhtevası	20
Genel Değerlendirme	4
TOPLAM	58

İÇERİK

1. YUNUS EMRE DİVANI VE YUNUS EMRE HAKKINDA GENEL BİLGİLER

- 1.1. Divan teriminin anlam dünyası ve edebiyattaki anlamı
- 1.2. Yunus Emre Divanının muhtevasında yer alan temel kavramlar
- 1.3. Yunus Emre'nin yaşadığı dönem hakkında genel bilgiler
- 1.4. Yunus Emre Divanının yazıldığı ortamın siyasi, kültürel, sosyal, felsefi ve ekonomik yönleri
- 1.5. Yunus Emre'nin hayatı hakkında bilgiler
- 1.6. Yunus Emre'nin düşünce dünyası
- 1.7. Yunus Emre'nin şairliği
- 1.8. Yunus Emre'nin dinî, tasavvufî, edebî ve sosyal misyonu
- 1.9. Yunus Emre'nin dinî, tasavvufî, edebî, kültürel ve sosyal hayatımızdaki etkileri
- 1.10. Yunus Emre'nin eserleri
- 1.11. Yunus Emre Türkçesi
- 1.12. Yunus Emre hakkında dünden bugüne kadar yapılan çalışmalar, kitaplar, filmler, müzik eserleri
- 1.13. Bir fert ve toplum eğitimcisi olarak Yunus Emre

2. YUNUS EMRE DİVANI'NIN TÜRK-İSLAM KÜLTÜRÜNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

- 2.1. Türk-İslam edebiyatının genel çerçevesi
- 2.2. Tasavvuf hakkında genel bilgi ve Yunus Divanındaki temel tasavvufî kavramlar
- 2.3. Yunus Emre Divanının Türk İslam Kültüründeki yeri ve önemi
- 2.4. Divan tarzı eserler ve Yunus Emre Divanı ile ilişkisi
- 2.5. Tasavvufî divanlar arasında Yunus Emre Divanının yeri
- 2.6. Yunus Emre'nin Türkçe'nin bir edebiyat dili olmasındaki etkisi

- 2.7. Yunus Emre'nin günümüze kadar şiirde devam eden etkisi
- 2.8. Yunus Emre'nin irfan anlayışının inanç, ibadet ve ahlak anlayışımız üzerindeki etkileri

3. YUNUS EMRE DİVANININ MUHTEVASI

- 3.1. Yunus Emre'nin eserleri (Divan ve Risalet'ün Nushiyye)
- 3.2. Bir Türk-İslam edebiyatı ürünü olarak divanlar ve Yunus Emre Divanı
- 3.3. Şekil ve muhteva olarak Yunus Emre şiirinin temel özellikleri
- 3.4. Yunus Emre Divanı'nın aşk ve ahlak felsefesi açısından tahlili
- 3.5. Yunus Emre Divanı'nın edebî yönden tahlili
- 3.6. Ahlaki öğreti içeren sabır, hoşgörü, gönül temizliği, yardımlaşma gibi temel kavramları anlatan beyit ve şiir açıklamaları
- 3.7. Nefs muhasebesi ve toplumsal muhasebe ile ilgili şiirlerin yorumu
- 3.8. Dünya, hayat, tabiat ve ölüme dair şiirlerin ve ilgili beyitlerin açıklanması
- 3.9. Yunus Emre Divanı'nın bilgi ve varlık felsefesi açısından tahlili
- 3.10. İnsan sevgisi ve bu sevginin hümanist düşünce ile mukayesesi
- 3.11. Yunus Emre'ye göre dervişlik ahlakı, kâmil insan modeli
- 3.12. Allah, peygamber sevgisi, aşk kavramına yüklediği anlam
- 3.13. Münacat, Dua, Allah'a vuslat temalı şiirler/beyitler
- 3.14. Hz. Peygamber (sav), diğer peygamberler ve sahabelerden bahseden şiirleri/beyitleri
- 3.15. Kitaplara, ahiret gününe dair şiirler/beyitler
- 3.16. İbadetlere dair şiirler/beyitler
- 3.17. Dinî şahsiyetlere dair şiirler/beyitler
- 3.18. Tasavvuf büyüklerine atıf yapan beyitler
- 3.19. Ahlaki kavramlara dair şiirler/ beyitler
- 3.20. Tasavvuf ve vahdet-i vücud kavramlarını anlatan şiirler/beyitler
- 3.21. Gönüle dair şiirler/beyitler
- 3.22. Aşk kavramına dair şiirler/beyitler
- 3.23. Can kavramına dair şiirler/beyitler
- 3.24. Akıl ve nefis kavramına dair şiirler/beyitler
- 3.25. Tasavvuf ve tarikat kavramlarını dile getiren diğer şiirler/beyitler
- 3.26. Ahlaki temaların yer aldığı şiirler/beyitler
- 3.27. Yunus Emre'nin eğitimci yönünü ortaya koyan şiirler/beyitler.

4. GENEL DEĞERLENDİRME

- 4.1. Eser hakkında genel değerlendirme
- 4.2. Yunus Emre'nin idealize ettiği insan tipi ve hayat anlayışı

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

Kursun amaçlarına ulaşıp ulaşılmadığını ölçmek için, bireyin süreç içerisinde yaptığı tüm öğrenim faaliyetleri değerlendirilmeli ancak bu çalışmalarla ilgili not değerlendirmesi yapılmamalıdır.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

Programın uygulama sürecinde;

1. Ders kitabı olarak, Millî Eğitim Bakanlığının yayımladığı veya tavsiye ettiği materyaller kullanılmalıdır.
2. Kaynak ders kitapları, bireysel öğrenme materyalleri, kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/eğitimci tarafından hazırlanan ders notları kullanılmalıdır.
3. Yararlanılacak araç ve gereçler:
 - Yerli yabancı basılı eserler
 - Makale ve dergiler
 - Bilgisayar
 - Projeksiyon
 - İnternet
 - Etkileşimli tahta
 - Yazı tahtası
 - Kalem
 - Silgi
 - Televizyon
 - VCD, DVD
 - Sunu
 - Film vb. görsel ve işitsel araçlar

BELGELENDİRME

Kursu başarı ile tamamlayanlara kursa katılım belgesi düzenlenir.